

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.—, večji inzerati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaifjeva ulica št. 5.
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŠNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — — — CELJE, Kocanova ulica 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c. tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — —
Račun pri pošt. ček. zavodu v Ljubljani št. 10.351.

LONDONSKA POMORSKA POGODBA V NEVARNOSTI

Brezplodna pogajanja Francije in Italije o pomorski oborožitvi — Italijanska vlada v stiski — Zaključitev dela pripravljalnega odbora

Pariz, 10. decembra. Sedanja vladna kriza v Franciji je v toliki meri zapostavila javno mnenje, da je ostal novi moment, ki je nastopil v italijansko-francoskem pomorskem sporu, skoraj popolnoma neopazen. Kakor znano, se je londonski konferenci po dolgotrajnih pogajanjih vendarle posrečilo pregovoriti Francijo in Italijo, da se sklenili premirje v pomorskem tekmovanju in se zavezali, da ne bosta gradili do 31. decembra nobenih novih vojnih ladij. Konferenca je to storila v upanju, da bo prišlo do tega časa med Italijo in Francijo vendarle do sporazuma in da se bosta obe državi priključili londonski pomorski pogodbi. Pričela so se francosko-italijanska pogajanja, o katerih se je že večkrat poročalo, da so se razbila. V tem vprašanju je prišlo tudi do ostrih kontravanzij med francosko in italijansko vlado, ki so dovedle tako daleč, da sta obe vladi izdali svojačasno komunikacije, v katerem sta obrazložili svoji stališči do vprašanja pomorske razorožitve in povdarjali svojo pripravljenost za sporazum. Mnogo so vplivale na Francijo in Italijo države podpisnice londonskega pomorskega sporazuma, ki se dobro zavedajo, da bi tekmovanje med Francijo in Italijo ogrozilo v najvišji meri sam londonski sporazum.

Kljub vsemu trudu se sporazum med Italijo in Francijo ni posrečil. Po pogajanjih, ki so se vršila meseca julija in končala brezuspešno, se je spor med Francijo in Italijo še poglobil. Pretekli teden je italijansko časopisje prineslo vest, da je bilo »premirje« podaljšano do 31. marca. Zdi pa se, da je bil to le poizkusni balon, kajti francosko časopisje odločno demantira gornjo vest.

Ta demanti, ki je oficijelnega značaja, odločno naglašajo, da francoska vlada ni prevzela nobenih novih obveznosti in da smatra vse sporazume, ki so bili sklenjeni na londonski pomorski konferenci, z 31. decembrom za neveljavne.

Ta popolnoma jasna izjava pomeni, da se je francoska vlada naveličala neplodnih pogajanj z Italijo, ki je prav zadnje čase zgradila več novih najmodernejših križark in tako pokazala, da ji ni za resničen sporazum.

Francoska vlada je tako tudi namignila, da je pripravljena nadaljevati tekmovanje z Italijo na morju in da bo od 1. januarja dalje ne glede na londonski sporazum nadalje izpopolnjevala svoje vojno brodogradnjo, da bo njena premoč nad italijansko mornarico še večja.

Ta demanti je očitno hotel vplivati na italijansko vlado, ki je zaradi velikih finančnih težav v zelo kočljivem položaju in bi tekmovanje na morju s finančno neprimerno močnejšo Francijo le težko vzdržala.

Zdi se, da je italijanska vlada to tudi razumela in da bo na francoski demanti odgovorila z novim predlogom za zaključitev pomorskega sporazuma med Italijo in Francijo, ki naj bi se vključil v londonski sporazum.

Kakor poroča »Echo de Paris«, je

italijanska mornariška delegacija v Ženevi izjavila, da je pripravljena opustiti svoj odpor proti gradnji sedmih francoskih križark po 10.000 ton, ki naj bi služile za protitež gradnji nemških križark, in celo priznati Franciji premoč za 200.000 ton vojnih ladij, ki pa naj bi obstojala le iz starih bojnih enot. Ne ve se, ali je italijanska vlada že predložila to ponudbo.

Na vsak način je malo verjetno, da bi jo francoska vlada sprejela. Če ne pride do 31. decembra do nepričakovanih dogodkov, se bo tekmovanje med Francijo in Italijo nadaljevalo, kar bo brez dvoma v najvišji meri ogrozilo londonsko pomorsko pogodbo, ki izrecno določa, da imajo države podpisnice pravico revidirati svoje pomorske gradbene programe, ako nastopijo za to podane okoliščine.

Ženeva, 10. decembra. Po petletnem delovanju je delo v pripravljalnem razorožitvenem odboru zaključeno. Na večeršnjem dopoldanski seji je odbor sprejel zadnje poglavje splošnega poročila. Vprašanje sproženo od češkoslovaške delegacije, ali bo smel svet Društva Narodov v morebitnih sporih, ki bi lahko nastali zaradi tolmačenja razorožitvene konvencije, je bilo izročeno Društvu Narodov samemu. Vlade vseh držav, ki mejijo na Sovjetsko Rusijo, so si pridržale sprejem konvencije s pogojem, da jo bo podpisala tudi Sovjetska Rusija. Sovjetski delegat Lunačarski je proti temu pridržku protestiral, o čemur pa bo končno veljavno odločila razorožitvena konferenca. Nemčija, Italija in Sovjetska Rusija so izjavile, da je konvencija v sedanjem osnutku zanje nespremenljiva.

Demanti o ameriških pošiljках zlata v Evropo

Neutemeljen alarm angleškega tiska o novi organizaciji ameriških kreditnih operacij

London, 10. decembra. AA. V londonskih in newyorških poslovnih krogih so zbudila veliko zanimanje izvajanja trgovinskega ministrstva Grahama, ki je izrazil upanje, da se bodo ameriške in angleške oblasti v upravljanju zlatih rezerv sporazumele. Tako bi se postavil ves kreditni stroj na zdrav temelj, kar bi bilo v veliko skupno korist. Stvar je odvisna od centralnih bank.

»Times« trdi, da v tem vprašanju ne bo važnih izprememb. Tudi upravni svet »Federal reserve banke« v New Yorku se o tej zadevi doslej še ni izjavil.

Kakor poročajo, so newyorški bančniki odgovorili, da ni upanja, da se razdeli zlato na denarnem trgu, dokler se politične razmere v Evropi ne ustalijo.

»Times« naglašajo, da ima Amerika približno polovico vsega zlata na svetu, do katerega je prišla po popolnoma legalni poti.

To stanje se ne bo izpremenilo, dokler Amerika nima pasivne trgovinske bilance, kar bi jo prisililo k izvozu zlata. Amerika je leos inozemstvu precej posodila. Kljub

temu se je njena zaloga zlata le malo zmanjšala in je skoraj za 30 milijonov funtov šterlingov večja kakor pred letom. Posodila je Evropi relativno zelo malo, ker tam najbrže primanjkuje dobrih dolžnikov. Anglija ni bila tako previdna ter je veliko posodila.

Največ zlata na svetovnem trgu si je prisvojila Francija in ne Amerika. Francija ima sedaj tako velike zaloge zlata, da zadostuje za velike posle z inozemstvom. Toda Amerika kakor Francija nimata zupanja v inozemske izposojevalce.

New York, 10. decembra. Guverner banke za mednarodna plačila Mac Garrah je te dni konferiral z ministrom financ Mellonom in nekaterimi drugimi finančniki Federal Reserve Boarda. Zato so se pričele razširjati vesti o velikih pošiljkah zlata v Evropo ter o velikanskih posojilnih operacijah. Glede na to je izdala vlada komunikacije, v katerem označuje vse te vesti kot neosnovane in kot produkt lastnih želja onih, ki bi vse to radi videli.

Nesreča v sušaški luki

Beograd, 10. decembra. S Sušaka poročajo, da se številni mrtvih pri nesreči v tamošnjem pristanišču na Brajdici ni povečalo, čeprav se je v prvem hipu to domnevalo. Smrtno sta se ponesrečili dve osebi, orožniški kaplar Gvojič, ki je pri vkrcenju na parnik »Topolo« vzdrževal red, in neka ženska, ki je pozneje podelila poškodbam. Izmed 8 ranjenih oseb je ostala v bolnici samo ena s težjimi poškodbami, dočim so vse ostale prepeljali že snoči z avtomobili v njihove domove. Danes ob 11. dopoldne je sodna komisija izvršila ogled na mestu nesreče, da ugotovi vzrok in krivdo.

Jugoslovensko-češkoslovaška železniška tarifa

Beograd, 10. decembra. Generalna diskrecija državnih železnic je obvestila vse gospodarske organizacije v državi, da je 1. decembra stopila v veljavo jugoslovensko-češkoslovaška tarifa za prevoz blaga. V to tarifo so uvrščeni samo predmeti, ki so se v večjih količinah oddajali v prevoz in samo one železniške postaje, od katerih se je prevoz blaga dejansko vršil. Ker se položaj na trgu stalno menja, je generalna direkcija takoj pristopila k izdelavi dodatka k tej tarifi. V to svrhu so naprosile vse gospodarske organizacije, naj ji dostavijo točne podatke, katero blago in postaje naj se uvrste v tarifo.

Aretacije Makedoncev v Sofiji

Sofija, 10. decembra. AA. Listi poročajo, da ne odgovarja resnici, da bi bila sofijska policija napravila racijo na makedonske vojaške. Policija je napravila pred nekoliko dnevi navadno policijsko racijo ter ob tej priliki zalotila štiri Makedonce, ki niso imeli dovoljenja za bivanje v Sofiji ter jih odgnala v njihove domovinske občine.

Sofija, 10. decembra. AA. Preiskovalni sodnik nadaljuje preiskavo proti morilec Tomalevskega. Dokazano je, da sta bila privatni agent Petko Petkov in njegova žena, ki sta pripustila morilce v stanovanje, z njimi v zvezi, da pa sinovi Petkova niso bili vpleteni v to stvar. Sinovi so bili zaradi tega že izpuščeni na svobodo, dočim sta bila Petkov in žena predana sodišču. Dalje je predan sodišču lastnik hiše Titenko kot sokrivec, dočim je bila njegova žena izpuščena.

Poljedelska kriza v Ameriki

Washington, 10. decembra. Predsednik Hoover je naprosil kongres, naj takoj dovolji ameriškem svetu poljedelstvo kredit 150 milijonov dolarjev. Tako bo ostalo od 500 milijonov dolarjev, ki so bili minule leto dovoljeni za svet poljedelcev, le 150 milijonov dolarjev. Poljedelci porabljajo poljske orodnike za kurivo, ker jim je na tako padla, da so cenejši kot les in premog za kurivo.

Železniški popust nogometašem

Beograd, 10. decembra. Prometno ministrstvo je odobrilo 50% popust delegatom nogometnih klubov, ki se udeležijo skupščine JNS 14. decembra v Beogradu.

Odobrena učna knjiga

Beograd, 10. decembra. Z odlokom prosvetnega ministrstva je odobren rokopis prof. Janka Mlakarja za veronauk v IV. razredu srednjih in meščanskih šol, ki se sme začasno uporabljati kot učna knjiga zasebne izdaje.

Podpis nove konvencije z Avstrijo

Beograd, 10. decembra. AA. Minister zunanjih zadev dr. Marinković in poslanik avstrijske republike Plöns sta podpisala 8. t. m. konvencijo med Jugoslavijo in Avstrijo o izvajanju in izvršitvi neklih odredb splošne haške pogodbe, sklenjene 20. jan. 1930 med avstrijsko republiko in upniškimi državami, ter posebne pogodbe o sprejetju in izvršitvi čl. 2. odstavka 2. gornje konvencije.

Kontrola analfabetov

Beograd, 10. decembra. AA. Na podlagi §§ 3, 7, 16 in 53 zakona o narodnih šolah je minister prosvete odredil, naj uprave občin zabeležijo v bodoče v svojih spislih o javnih dokumentih za vsakega izučnega analfabeta, ki je dovršil analfabetični tečaj z uspehom, da je ta tečaj dovršil in da je pismen. Zato naj uprave šol takoj dostavijo upravam občin spiske obiskovalcev takih tečajev, ki so jih z uspehom dovršili. To velja za vse obiskovalce. O tem sklepu je ministrstvo prosvete obvestilo vsa ostala ministrstva.

Trgovinska pogodba med Rusijo in Italijo

London, 10. decembra. AA. V spodnji zbornici je minister za trgovino Graham odgovoril na interpelacijo in dejal, da Italija in Rusija nemara ne bosta objavili podrobnih podatkov o trgovski pogodbi, ki sta jo nedavno tega sklenili.

Ko se začne krvne cevi poapnavati, deluje uporaba naravne »Franz Josefov« grenčice na redno izpraznjenje črevesa in zmanjša visok krvni tlak. Mojestri zdravniške vede priporočajo pri starostnih pojavih različne vrste »Franz Josefov« vodo, ker odpravi zastajanje v želodčnem črevesnem kanalu in leno prebavljanje ter omili dražljivost živcev. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 22.77, Berlin 12.48 do 13.51 (13.49), Bruselj 790.25, Budimpešta 787.65—790.65 (789.15), Curih 1094.4 do 1097.4 (1095.9), Dunaj 794.34—797.84, London 274.27—276.17 (274.67), New York 56.335—56.535 (56.435), Pariz 222.17, Praga 167.73, Trst 296.28.

INOZEMSKA BORZEE.

Curih: Beograd 9.1275. — Pariz 20.2725. — London 25.06375. — New York 515.975. — Bruselj 72.10. — Milan 27.035. — Madrid 57.30. — Amsterdam 207.775. — Berlin 123125. — Dunaj 72.62. — Sofija 3.735. — Praga 15.305. — Varšava 57.85. — Budimpešta 90.26. — Bukarešta 3.0625.

Nasprotstva med sovjetskimi prvaki

Vsa oblast v rokah direktorija trojice — Borba med posameznimi sovjetskimi voditelji se voči do skrajnosti

Pariz, 10. decembra. Moskovski dopisnik »Dnj« javlja zanimive vesti o izpremembah in nasprotstvih v sovjetski vladi. Po obračunu v desničarsko opozicijo, izgonu Rikova in Suhum in aretaciji predsednika ruskega sovjeta narodnih komisarjev Sirova, sta tako Politburo kakor centralni komite stranke dejansko prenehala poslovati. Odrzeta jima je bila vsa oblast, ki se sedaj nahaja v rokah direktorija trojice Stalina, Molotova in Mikojana. V nemilost sta prišla tudi nedavna prijatelja Stalina Ordžonikidze in Kaganovič. Ordžonikidze je bil odstavljen s svojega mesta, ker se ob preiskavi v Tiflisu našel njegovo korespondenco s Stalinovimi nasprotniki. Kaganovič, ki je stal na čelu gospodarskih

ustanov, je bil degradiran in tma sedaj samo službo nižjega uradnika. Toda tudi v direktoriju samem se vodi borba, ker Stalin že sumi na Molotova, da želi zavzeti njegovo mesto. Vorosilov zavzema nevtralnno stališče. Sovjetski predsednik Kalinin je prenehal igrati vsakršno vlogo.

Sklicujoč se na podatke iz samega Kremlja javlja dopisnik, da je bil nedavno predsednik sovjeta narodnih komisarjev ne samo aretiran, temveč izpostavljen tudi torturi GPU.

Prav tako so močili tudi rdečega generala Rjutina, ki je v torturi izdal Bihorja in ostale člane vojnega revolucionarnega sovjeta, aretirane skupno z uredništvom vojaškega lista »Rdeča zvezda«.

Potovanje dr. Marinkovića v Atene

Beograd, 10. decembra. AA. Včeraj dopoldne je odpotoval v Atene zunanji minister dr. Marinković s soprogo, da vrne obisk predsedniku grške vlade Venizelu. Z dr. Marinkovičem je odpotoval v Atene tudi grški poslanik na našem dvoru g. Melas. V ministrovem spremstvu se gg. Pavel Korović, načelnik političnega oddelka ministrstva zunanjih zadev, Božidar Kovačević, šef kabineta, Kosta Pavlevič, ministrov osebni tajnik.

Na postajo so dr. Marinkovića spremlili pomočniki ministrstva gg. Konstantin Fotić, dr. Lujo Bakotić, načelnik oddelkov ministrstva in več ministrstvih odličnih prijateljev.

Pred sestavo Lavalove vlade

Pariz, 10. decembra. AA. Vsi veliki listi so polni hvale o spretosti in previdnosti, s katerima skuša Laval sestaviti novo vlado. Listi napovedujejo, da bo Laval uspešno sestavil novo vlado. Laval se bo naslanjal v poslanski zbornici na dosedanje Tardieujevo večino, v senatu pa bo ta večina pojačena z neradikalnimi senatorji na levidi. Listi ugotavljajo, da nebrzdano stališče radikalov onemogoča sestavo ministrstva široke unije.

Pariz, 10. decembra. Parlamentarna preiskovalna komisija v zadevi Oustricove afere je razvila živahno delavnost. Pri preiskavi Oustricovih poslovnih knjig, se je izkazalo, da ni bilo pri njegovih finančnih transakcijah udeleženi samo 32 parlamentarcev, temveč 50. Radikalno-socialistični poslanec Bernard je baje kot pravni svetovalec podjetil pod Oustricovim nadzorom dobival plačo nad 200.000 frankov.

Splošna stavka v Valenciji

Madrid, 10. decembra. AA. V Valenciji je včeraj izbruhnila splošna stavka povodom stavke delavcev lesne stroke. Splošno stavko je izzval generalni guverner Valencije z odredbo, da se morajo z oboroženo silo zaščititi delavci lesne panye, ki bi hoteli delati. Danes ni zšel noben list. Tudi tramvajski promet je omejen. Med policijo in stavkujočimi je prišlo do ljutih spopadov. Trije policisti so bili ranjeni, eden od njih smrtno in en delavec je bil ubit.

Poneverbe v grški Narodni banki

Atene, 10. decembra. AA. Včeraj je policija aretirala blagajnika grške Narodne banke, ki je izvršil več poneverb pri manipulaciji z vrednostnimi papirji. Zaplenjeno je bilo vse njegovo imetje. Imetje bo za dostovalo, da se pokrije vsa škoda.

Motivacije obsodbe v Moskvi

Fantastična utemeljitev smrtnih obsodb v procesu v Moskvi

Moskva, 10. decembra. V utemeljitvi obsodbe zaradi veleizdaje in sabotaže obtoženih inženjerjev navaja vrhovno sovjetsko sodišče samo izjave obtožencev. Pri izgraditvi socialistične države, pravi sodba, je naletela sovjetska unija na ogrožen odpor vsega kapitalističnega sveta. Iz tega je nastala tudi protirevolucionarna akcija nekdanjih meščanskih slojev, ki so šli tako daleč, da bi se za dosego svojih ciljev celo poslužili tuje pomoči. Postavili so si za program padec sovjetske sile in vrnitev kapitalističnega sistema s pomočjo vojaške diktature, ki bi ji stal na čelu bel general Lukomski ali voditelj industrijske stranke Pačinski. Ker so se smatrali zarotniki za preveč šibke, da bi sami lahko vrgli sovjetski režim, so si poskušali zaveznike v inozemstvu. Čeprav pa je delovanje industrijske stranke zelo škodovalo socialističnemu gospodarstvu, jim ne bi bilo mogoče izpodkopati petletnega načrta.

Po strateškem načrtu bi bilo treba udariti obnem na Moskvo in Leningrad. Operacij bi se udeležile inozemske dobrovoljske čete z ostankei Vranglove armade in krasnovodskih kozakov. Južna armada bi prodirala skozi Ukrajino na Moskvo, dočim bi nastopila severna vojska podprana od mornarice in letal, ob severni obali in prodirala proti Leningradu. Kak inesceniran obmejni spor naj bi dal povod za vojno, ta-

